

แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม 7 ของสถานศึกษา
เครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครศรีธรรมราช เขต 3

The Guidelines for the School Curriculum Administration to Aparihaniyadhamma 7
in Schools of Network Pakpanang 2 under Nakhon Si Thammarat
Primary Educational Service Area Office 3

ศรัณญา วิเชียร*

Saranya Wichian

พระครูเขมธรรมโฆสิต

Phrakhrudemthammakosit

บุญเลิศ วีระพรกานต์

Boonlert Weeraponkan

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

Department of Buddhist Educational Administration, Faculty of Education,

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Si Thammarat Campus

Corresponding author, e-mail: saranya47115@gmail.com*

วันที่รับบทความ (Received): 22 มีนาคม 2569

วันที่แก้ไขบทความ (Revised): 3 เมษายน 2569

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted): 7 เมษายน 2569

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาเครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2) ศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม 7 ของสถานศึกษาเครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 3) นำเสนอและประเมินแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม 7 ของสถานศึกษาเครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2 ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนการศึกษาสภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 15 คน ได้แก่ ผู้บริหาร และคณะครูในสถานศึกษาเครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2 โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกขั้นตอนการศึกษาแนวทางใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 5 รูป/คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2 ประธานเครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2 หัวหน้างานวิชาการสถานศึกษาเครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2 ศึกษาพิเศษ และพระภิกษุที่มีคุณวุฒิด้านการศึกษา ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และขั้นตอนการนำเสนอแนวทาง ใช้การประชุมสนทนากลุ่มจากผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ประธานเครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2 ผู้อำนวยการสถานศึกษา ศึกษาพิเศษ พระภิกษุที่มีคุณวุฒิด้านการศึกษานักวิชาการด้านหลักสูตร หัวหน้าวิชาการสถานศึกษา ใช้แบบสนทนากลุ่ม และแบบประเมินการสนทนากลุ่มวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาเครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2 สถานศึกษามีการบริหารหลักสูตรโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ส่งผลให้หลักสูตรสอดคล้องกับบริบทผู้เรียนและท้องถิ่น และสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อจำกัดด้านความเชี่ยวชาญของครูและทรัพยากร จึงควรพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง และใช้เทคโนโลยีเพื่อยกระดับประสิทธิภาพการบริหารหลักสูตรอย่างเป็นระบบ 2) แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม 7 ของสถานศึกษาเครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2 พบว่า สถานศึกษามีการบริหารหลักสูตรอย่างเป็นระบบในทุกขั้นตอน โดยประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรม 7 ผ่านการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู และชุมชน ส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีเอกภาพ เกิดบรรยากาศความร่วมมือ และหลักสูตรมีความสอดคล้องกับบริบทผู้เรียนและท้องถิ่น ทั้งนี้ การดำเนินงานตามหลักอปริหานิยธรรม 7 ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของการบริหารหลักสูตรและนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน และ 3) เพื่อนำเสนอและประเมินแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม 7 ของสถานศึกษาเครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2 ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นเป็นเอกฉันท์ว่า มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ ต่อการนำไปใช้ในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะว่าแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาดังกล่าวมีองค์ประกอบครบถ้วน และมีกระบวนการที่ชัดเจน

คำสำคัญ: การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา; หลักอปริหานิยธรรม 7; เครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2

Abstract

The objectives of this research aimed to: (1) study the current state of school curriculum administration in the Pakpanang 2 School Network; (2) examine the guidelines for school curriculum administration based on the Seven Aparihaniyadhamma in the Pakpanang 2 School Network; and (3) propose and evaluate the guidelines for school curriculum administration based on the Seven Aparihaniyadhamma in the Pakpanang 2 School Network. This study employed a qualitative research methodology. In the phase of studying the current conditions, in-depth interviews were conducted with 15 key informants, including school administrators and teachers within the Pak Phanang School Network 2, using an in-depth interview protocol. In the phase of exploring the guidelines, in-depth interviews were conducted with 5 key informants, including school administrators in the network, the head of the Pak Phanang School Network 2, heads of academic affairs within the network, an educational supervisor, and a Buddhist monk with expertise in education. An in-depth interview form was used as the research instrument. In the phase of presenting the guidelines, a focus group discussion was conducted with 7 experts, including specialists from the Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 3, the head of the Pak Phanang School Network 2, school directors, an educational supervisor, a Buddhist monk with educational expertise, a curriculum scholar, and heads of academic affairs. A focus group discussion form and an evaluation form were used as research instruments.

The findings were as follows: (1) Regarding the current state of school curriculum administration in the Pakpanang 2 School Network, the results showed that curriculum administration emphasized the participation of all stakeholders. This contributed to alignment

with learners' contexts and local needs and supported high-quality learning management. However, limitations were found in teachers' expertise and available resources. Therefore, continuous teacher development and the use of technology are recommended to enhance the effectiveness of curriculum administration in a systematic manner. (2) Concerning the guidelines for school curriculum administration based on the Seven Aparihaniyadhamma in the Pakpanang 2 School Network, the findings indicated that curriculum administration was systematically implemented at every stage through the application of the Seven Aparihaniyadhamma with the participation of administrators, teachers, and the community. This resulted in unity of operation, a cooperative atmosphere, and curricula that were consistent with learners' contexts and local needs. Moreover, the application of the Seven Aparihaniyadhamma strengthened curriculum administration and contributed to sustainable educational quality development. (3) With regard to the presentation and evaluation of the guidelines for school curriculum administration based on the Seven Aparihaniyadhamma in the Pakpanang 2 School Network, the experts unanimously agreed that the guidelines were appropriate, feasible, and useful for practical implementation in school curriculum administration, as they consisted of complete components and clearly defined processes.

Keywords: The School Curriculum Administration; Aparihaniyadhamma 7; Network Pakpanang 2

บทนำ

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24 กำหนดแนวทางจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนตามความถนัด เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ผึกคิด แก้ปัญหา และบูรณาการความรู้พร้อมปลูกฝังคุณธรรม โดยมีการส่งเสริมให้ผู้สอนสร้างบรรยากาศการเรียนรู้และให้การศึกษาเกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา ร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ และมาตรา 27 กำหนดให้มีหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดี และการดำรงชีวิต โดยสถานศึกษาต้องจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542: 7-8)

โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้พัฒนาหลักสูตรจากปี 2544 เพื่อแก้ไขปัญหาให้ชัดเจนและเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยอ้างอิงผลการวิจัยและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 เพื่อพัฒนาเยาวชนไทยให้มีทักษะศตวรรษที่ 21 ความสำเร็จของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งระดับชาติ ชุมชน และครอบครัว ในการวางแผน ดำเนินการ ตรวจสอบ และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาเยาวชนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553: 1) ซึ่งการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา เป็นการร่วมมือของบุคลากรภายในสถานศึกษาในการวางแผน พัฒนา และบริหารจัดการหลักสูตรอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการจัดทำและดำเนินการหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของตน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมทั้งตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของชุมชน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 3)

โดยสามารถนำหลักธรรมมาปรับประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้บรรลุตามมาตรฐานที่ได้คาดหวัง ซึ่งหลักธรรมหนึ่งที่สะท้อนกระบวนการทำงาน และการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน นำพาซึ่งความสำเร็จ คือ หลักอปริหานิยธรรม 7 เป็นหลักธรรมที่ช่วยสร้างความสามัคคี และป้องกันความเสื่อมขององค์กร โดยเน้นการประชุมปรึกษาหารือ ความพร้อมเพรียง การปฏิบัติตามข้อบังคับ การเคารพผู้ใหญ่ การคุ้มครองสตรี การบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และการอุปถัมภ์บรรพชิตผู้ทรงศีล (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2550: 26-27)

จากแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566-2570 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะศตวรรษที่ 21 ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก มีการประเมินเพื่อพัฒนา การมีส่วนร่วมของเครือข่าย และจัดหลักสูตรที่ยืดหยุ่นตอบสนองต่อความถนัดของผู้เรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 3, 2565: 50) และจากการวิเคราะห์สภาพองค์กร พบว่า สถานศึกษามีจำนวนมาก ส่งผลให้การกำกับ ติดตาม และประเมินผลไม่ทั่วถึง อีกทั้งสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก มีครูไม่ครบชั้นและไม่ตรงวิชาเอก ทำให้คุณภาพการจัดการเรียนรู้และงบประมาณไม่เพียงพอ อีกทั้งโครงสร้างการบริหารยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ครูและบุคลากรขาดการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะเทคโนโลยี และนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 3, 2565: 19) ซึ่งส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโดยตรง

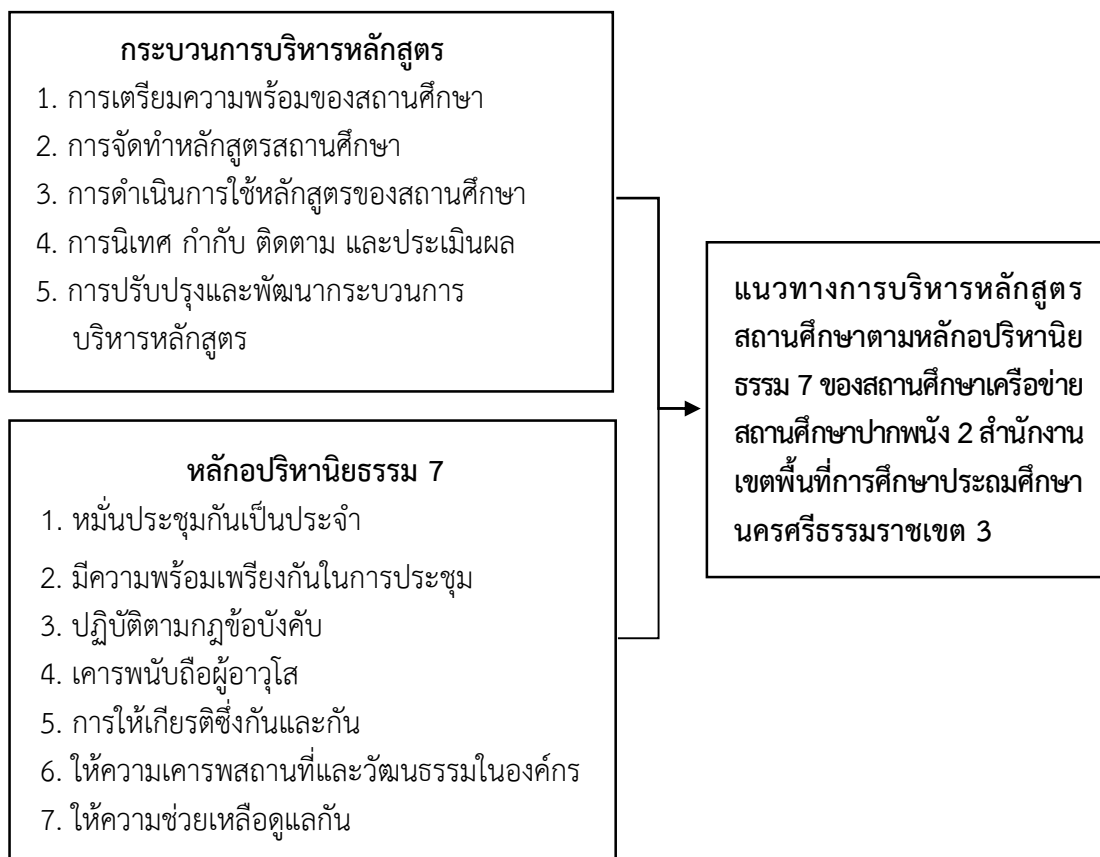
จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม 7 ในเครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2 เพื่อเสนอเป็นแนวทางการบริหารหลักสูตรที่เหมาะสมและนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาเครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม 7 ของสถานศึกษาเครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2
3. เพื่อนำเสนอและประเมินแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม 7 ของสถานศึกษาเครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ศึกษาการวิจัยใน 3 ลักษณะ คือ การศึกษาค้นคว้าเอกสาร (Documentary investigation) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ขั้นตอนการศึกษาสภาพ ผู้ให้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ จำนวน 15 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา และตัวแทนครู ของสถานศึกษาเครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2

2.2 ขั้นตอนการศึกษาแนวทาง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 รูป/คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2 จำนวน 1 คน ประธานเครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2 จำนวน 1 คน หัวหน้างานวิชาการสถานศึกษาเครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2 จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน และพระภิกษุที่มีคุณวุฒิด้านการศึกษา จำนวน 1 รูป

2.3 ขั้นตอนการนำเสนอและประเมินแนวทาง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 รูป/คน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 จำนวน 1 คน ประธานเครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2 จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน

ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน พระภิกษุที่มีคุณวุฒิด้านการศึกษา จำนวน 1 รูป นักวิชาการด้านหลักสูตร จำนวน 1 คน และหัวหน้าวิชาการสถานศึกษา จำนวน 1 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือในขั้นตอนการศึกษาสภาพ คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2

3.2 เครื่องมือในขั้นตอนการศึกษาแนวทาง คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม 7 ของสถานศึกษาเครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2

3.3 เครื่องมือในขั้นตอนการนำเสนอและประเมินแนวทาง คือ แบบสนทนากลุ่มและแบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ขั้นตอนการศึกษาสภาพเก็บรวบรวมข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 15 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาเครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2

4.2 ขั้นตอนการศึกษาแนวทาง สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 รูป/คน โดยใช้ร่างแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม 7 ของสถานศึกษาเครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2

4.3 ขั้นตอนการนำเสนอและประเมินแนวทาง ใช้การสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 รูป/คน โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียง และจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมาตีความหมายเชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมได้ โดยทำไปพร้อมๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1) การศึกษาสภาพ วิเคราะห์โดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาเรียบเรียงเป็นข้อสรุป 2) การศึกษาแนวทางวิเคราะห์โดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญมาเรียบเรียงและปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและจัดทำเป็นแนวทาง 3) การนำเสนอและประเมินแนวทาง วิเคราะห์โดยนำความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่มมาเรียบเรียงเป็นแนวทางฉบับสมบูรณ์

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม 7 ของสถานศึกษาเครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ปรากฏผลดังนี้

1. การศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม 7 ของสถานศึกษาเครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2

สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม 7 ของสถานศึกษาเครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 3 พบว่า 1.1 สภาพการเตรียมความพร้อมของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษามีการสร้าง ความเข้าใจร่วมกันของครูและคณะกรรมการสถานศึกษา วิเคราะห์บริบทสถานศึกษา และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้หลักสูตรสอดคล้องกับผู้เรียน ส่งผลให้ครูสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้อย่าง

มีคุณภาพ อย่างไรก็ตาม ยังพบปัญหาครูบางส่วนขาดความเข้าใจด้านหลักสูตร มีการงานสูง และการดำเนินงานไม่เป็นระบบ จึงควรพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม พร้อมทั้งประสานความร่วมมือกับชุมชนและองค์กรท้องถิ่น เพื่อยกระดับการบริหารหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 สภาพการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมกันวิเคราะห์บริบทและกำหนดโครงสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และท้องถิ่น ส่งผลให้โรงเรียนมีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัย และนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ อย่างไรก็ตาม ยังพบว่าครูบางส่วนขาดความเชี่ยวชาญในการออกแบบหน่วยการจัดการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของชุมชนยังไม่ต่อเนื่อง จึงควรพัฒนาให้มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ส่งเสริมกิจกรรม PLC และเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างสม่ำเสมอ เพื่อยกระดับการจัดทำหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.3 สภาพการดำเนินการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา ครูจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการ Active Learning และกิจกรรมโครงงานให้สอดคล้องกับบริบทผู้เรียน ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพและนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังพบข้อจำกัดด้านสื่อการสอนที่ไม่เพียงพอ และความแตกต่างของพื้นฐานผู้เรียน จึงควรพัฒนาให้มีการจัดอบรมพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง ลดภาระงาน เพิ่มสื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรมการสอนที่ยืดหยุ่นเพื่อรองรับผู้เรียนที่หลากหลาย

1.4 สภาพการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล สถานศึกษาดำเนินการผ่านระบบนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง โดยผู้บริหารและครูร่วมกันสังเกตการสอน และให้ข้อเสนอแนะเชิงพัฒนา ส่งผลให้ครูสามารถปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ การนิเทศยังมีข้อจำกัดด้านบุคลากร เครื่องมือวัดและประเมินผล และความต่อเนื่องของการนิเทศ ซึ่งสามารถพัฒนาโดยการใช้การนิเทศแบบกัลยาณมิตร ส่งเสริมเพื่อนช่วยเพื่อน ใช้ข้อมูลจริงและเทคโนโลยีมาพัฒนาการสอนและหลักสูตรอย่างเป็นระบบ

1.5 สภาพการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตร สถานศึกษามีการนำผลการประเมินและข้อมูลย้อนกลับมาทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่องให้ทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทผู้เรียนและชุมชน ส่งผลให้หลักสูตรมีความยืดหยุ่น เหมาะสม และช่วยพัฒนาศักยภาพผู้เรียนได้เต็มที่ การปรับปรุงและพัฒนาายังมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ บุคลากร เวลา และข้อมูลเชิงลึก สามารถพัฒนาโดยการส่งเสริมวิจัยในชั้นเรียน การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การทำงานเป็นเครือข่าย และการใช้เทคโนโลยีเพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารหลักสูตรอย่างเป็นระบบ

2. แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักอภินิหารธรรม 7 ของสถานศึกษา เครือข่ายสถานศึกษาปากน้ำ 2

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การดำเนินการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล และการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตร ซึ่งการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักอภินิหารธรรม 7 ของสถานศึกษาเครือข่ายสถานศึกษาปากน้ำ 2 พบว่า 1) แนวทางการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา สถานศึกษาเตรียมความพร้อมโดยศึกษานโยบาย วิเคราะห์บริบท กำหนดเป้าหมายร่วมกับชุมชน พร้อมพัฒนาบุคลากร จัดระบบสารสนเทศ และจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างเป็นระบบ มีการติดตามและประเมินความพร้อมด้านบุคลากร ทรัพยากร และการมีส่วนร่วม เพื่อนำผลไปปรับปรุงและสื่อสารสร้างความเข้าใจร่วมกัน ในการประยุกต์ใช้หลักอภินิหารธรรม 7 มีการจัดประชุมวางแผนอย่างสม่ำเสมอ เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ยึดระเบียบและมาตรฐาน เคารพผู้อาวุโส รับฟังความคิดเห็น ส่งเสริมความร่วมมือ และบูรณาการวัฒนธรรมองค์กรกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้การบริหารหลักสูตรบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ 2) แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรโดยวิเคราะห์ความต้องการผู้เรียนและท้องถิ่น ศึกษาหลักสูตรแกนกลาง กำหนดโครงสร้าง สารการเรียนรู้ กิจกรรม และการประเมินผล พร้อมตรวจสอบความสอดคล้องกับ มาตรฐานและเวลาเรียน ก่อนปรับปรุงและเผยแพร่เพื่อให้ครูนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการ ประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิเทศ 7 เน้นการประชุมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ยึดระเบียบและแนวทางที่กำหนด เคารพผู้อาวุโส รับฟังความคิดเห็น ทำงานอย่างร่วมมือ และเคารพ วัฒนธรรมองค์กร เพื่อพัฒนาหลักสูตรให้สมบูรณ์และมีคุณภาพ 3) แนวทางการดำเนินการใช้หลักสูตร ของสถานศึกษา สถานศึกษาดำเนินการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ โดยวางแผนการเรียนรู้ จัดทำปฏิทิน เตรียมทรัพยากร และจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พร้อมประเมินตามสภาพจริง ผู้บริหารนิเทศ ติดตาม และนำผลประเมินมาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และระบบสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง การนำหลักการบริหารนิเทศ 7 มาประยุกต์ใช้ เน้นการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ ปฏิบัติงาน ตามแผนร่วมกัน ยึดมาตรฐานเดียวกัน เคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน ร่วมมือช่วยเหลือ แบ่งปันสื่อ และบูรณาการวัฒนธรรมองค์กรและท้องถิ่น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้หลักสูตร 4) แนวทางการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล สถานศึกษาดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างเป็นระบบ โดยกำหนดขั้นตอนและเกณฑ์ที่สอดคล้องกับหลักสูตร นิเทศในบรรยากาศกัลยาณมิตร ให้คำปรึกษาครู ร่วมวิเคราะห์และสรุปผล เพื่อนำไปปรับปรุงหลักสูตร ระบบนิเทศ และพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง การประยุกต์ใช้ หลักการบริหารนิเทศ 7 เน้นการประชุมสรุปผลอย่างสม่ำเสมอ ดำเนินงานร่วมกันตามระเบียบอย่าง เคร่งครัด เคารพผู้อาวุโส รับฟังความคิดเห็น ทำงานด้วยความเกื้อกูลในบรรยากาศที่ดี และคำนึงถึงบริบท และวัฒนธรรมองค์กร เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรมีประสิทธิภาพและยั่งยืน 5) แนวทางการปรับปรุงและ พัฒนาระบบการบริหารหลักสูตร สถานศึกษาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ผลประเมินและข้อมูล ย้อนกลับมาวิเคราะห์ วางแผน และปรับโครงสร้างหลักสูตร ควบคู่พัฒนาศักยภาพครูสู่การจัดการเรียนรู้ เชิงนวัตกรรม พร้อมติดตามผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน ความพึงพอใจ และประสิทธิภาพการสอน เพื่อนำมาสรุป บทเรียนและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิเทศ 7 เน้นการประชุมสะท้อนผลและ วางแผนร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ ยึดระเบียบทางการศึกษา มีผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษา เปิดโอกาสให้ทุกฝ่าย แสดงความคิดเห็นอย่างเคารพ เกื้อกูลกัน และคำนึงถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างยั่งยืน

3. การนำเสนอแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักการบริหารนิเทศ 7 ของสถานศึกษาเครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2

การนำเสนอร่างแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักการบริหารนิเทศ 7 ของ สถานศึกษาเครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2 ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้ 1) ชื่อเรื่อง 2) หลักการและเหตุผล 3) วัตถุประสงค์ของแนวทาง 4) แนวทางการดำเนินงาน และ 5) การติดตามและประเมินผลแนวทาง ผู้ทรงคุณวุฒิในการร่วมสนทนากลุ่มซึ่งทุกคนเห็นว่ามีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และมีความเป็น ประโยชน์ และมีโครงสร้างตามองค์ประกอบครบถ้วน ซึ่งเป็นแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักการบริหารนิเทศ 7 ของสถานศึกษาเครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2 ที่ประกอบด้วย การบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา 2) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 3) การดำเนินการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา 4) การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล และ 5) การปรับปรุง และพัฒนาระบบการบริหารหลักสูตร และได้บูรณาการหลักการบริหารนิเทศ 7 เข้ากับการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) หมั่นประชุมกันเป็นประจำ 2) มีความพร้อมเพรียงกันในการประชุม 3) ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับ 4) เคารพนับถือผู้อาวุโส 5) การให้เกียรติซึ่งกันและกัน 6) ให้ความเคารพ สถานที่และวัฒนธรรมในองค์กร และ 7) ให้ความช่วยเหลือดูแลกัน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม 7 ของสถานศึกษา เครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 มีผลการวิจัยที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาเครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2

สถานศึกษามีการบริหารหลักสูตรอย่างเป็นระบบในทุกขั้นตอน โดยเริ่มจากการเตรียมความพร้อมที่เน้นการวางแผน วิเคราะห์นโยบาย มาตรฐาน และบริบท ควบคุมการพัฒนาบุคลากรและระบบสารสนเทศ ด้านการจัดทำหลักสูตร พบว่า มีกระบวนการที่เป็นระบบและให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม โดยวิเคราะห์ความต้องการผู้เรียนและท้องถิ่น ทดลองใช้ และปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง ส่งผลให้หลักสูตรมีความเหมาะสมกับบริบท ขณะที่การนำหลักสูตรไปใช้ ครูสามารถจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและประเมินตามสภาพจริงได้ แต่ยังคงพัฒนาในด้านการใช้ข้อมูลผลประเมินเพื่อปรับปรุงการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับการนิเทศและประเมินผล พบว่าดำเนินการอย่างเป็นระบบในลักษณะกัลยาณมิตร เน้นการพัฒนา แต่ยังคงเสริมความเข้มแข็งในการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อการตัดสินใจเชิงนโยบาย ส่วนการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษามีการนำผลประเมินและข้อมูลย้อนกลับมาใช้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง สะท้อนถึงการบริหารหลักสูตรที่มุ่งสู่คุณภาพและความยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรพิมล นิกชัยภูมิ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก” พบว่า การบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพต้องดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผน การจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ตลอดจนการรายงานผลและปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ การดำเนินงานตามกระบวนการดังกล่าวช่วยให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและตอบสนองต่อเป้าหมายของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้ที่พบว่า สถานศึกษาเครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2 ให้ความสำคัญกับการบริหารหลักสูตรเชิงระบบและการประเมินผลเพื่อการพัฒนา นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า สถานศึกษามีการพัฒนาศักยภาพครูและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนและชุมชน และสอดคล้องกับวิชาชีพ สี่หาวงษ์ และคณะ (2568) ได้ศึกษาเรื่อง “การบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนยุคดิจิทัล” ที่มุ่งเน้นการวางแผนอย่างเป็นระบบ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การใช้เทคโนโลยี และข้อมูลสารสนเทศเป็นเครื่องมือสนับสนุน และการประเมินผลเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจในอนาคต

2. แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม 7 ของสถานศึกษาเครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2

แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา มีการดำเนินการตามหลักอปริหานิยธรรม 7 มาใช้ในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา 2) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 3) การดำเนินการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา 4) การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล และ 5) การปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตร และได้บูรณาการหลักอปริหานิยธรรม 7 เข้ากับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) หมั่นประชุมกันเป็นประจำ 2) มีความพร้อมเพรียงกันในการประชุม 3) ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับ 4) เคารพนับถือผู้อาวุโส 5) การให้เกียรติซึ่งกันและกัน 6) ให้ความเคารพสถานที่และ

วัฒนธรรมในองค์กร และ 7) ให้ความช่วยเหลือดูแลกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการนำหลักอปริหานิยธรรม 7 มาใช้ในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ไม่เพียงแต่เป็นการช่วยเสริมสร้างความสามัคคีภายในองค์กร แต่สะท้อนให้เห็นความสำคัญเกี่ยวกับการวางแผนและการทำงานร่วมกันอย่างสม่ำเสมอและพร้อมเพรียง เปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ภายใต้การยึดถือระเบียบ ข้อตกลง และมาตรฐานทางการศึกษา ส่งผลให้การบริหารหลักสูตรมีความเป็นระบบ โปร่งใส และมีทิศทางที่ชัดเจน นอกจากนี้ การให้ความเคารพผู้อาวุโสและผู้มีประสบการณ์ ตลอดจนการให้เกียรติซึ่งกันและกันในการทำงาน ช่วยสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือและความเป็นกัลยาณมิตร ทำให้ครูและบุคลากรเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูล แบ่งปันทรัพยากร และพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกัน สถานศึกษายังคำนึงถึงบริบท วัฒนธรรมองค์กร และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการบริหารและพัฒนาหลักสูตร ส่งผลให้หลักสูตรมีความเหมาะสมกับสภาพจริงและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชน และสอดคล้องกับ พระมหาคัมภีร์ธรรม ธรรมวิธี (ถาวาปี) (2564) ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักอปริหานิยธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย” ผลการศึกษา หลักอปริหานิยธรรมเป็นหลักธรรมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารองค์กรได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะในด้านการส่งเสริมความสามัคคี ความร่วมมือ และความต่อเนื่องของการดำเนินงาน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้องค์กรสามารถพัฒนาและดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง นอกจากนี้ ผลการศึกษายังชี้ให้เห็นว่า การหมั่นประชุม และการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ช่วยให้การบริหารงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ลดความขัดแย้ง และสร้างความเข้าใจร่วมกัน

3. นำเสนอและประเมินแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม 7

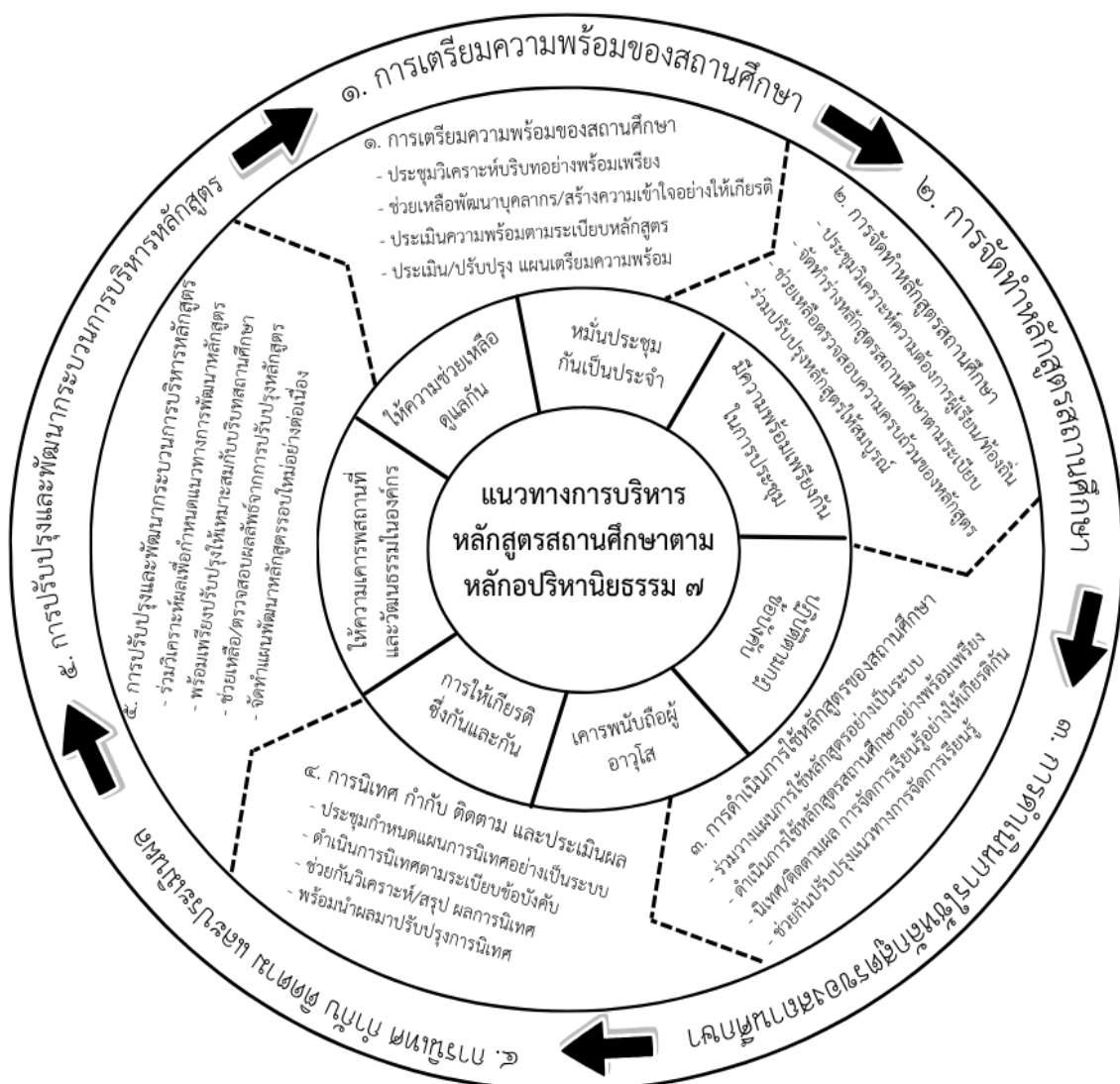
แนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา มีการดำเนินการตามหลักอปริหานิยธรรม 7 มาใช้ในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วยการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา 2) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 3) การดำเนินการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา 4) การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล และ 5) การปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตร และได้กำหนดหลักการทำงานตามหลักอปริหานิยธรรม 7 ประกอบด้วย 1) หมั่นประชุมกันเป็นประจำ 2) มีความพร้อมเพรียงกันในการประชุม 3) ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับ 4) เคารพนับถือผู้อาวุโส 5) การให้เกียรติซึ่งกันและกัน 6) ให้ความเคารพสถานที่และวัฒนธรรมในองค์กร และ 7) ให้ความช่วยเหลือดูแลกัน โดยผู้ทรงคุณวุฒิทุกคนมีความเห็นว่า มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ สามารถนำไปใช้ได้ในการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาได้ดี ทั้งนี้เพราะว่าแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาดังกล่าวมีองค์ประกอบครบถ้วน และมีกระบวนการที่ชัดเจน สอดคล้องกับ พระมหาพงษ์สินธ์ ธีรจิตโต (โพธิ์คำ) (2564) ได้ศึกษาเรื่อง “การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปริยธรรม 7 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดศรีนคราราม อำเภอภูพาน จังหวัดอุดรธานี” พบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลประสบปัญหาด้านความไม่สอดคล้องระหว่างบทบาทหน้าที่กับความสามารถของบุคลากร รวมถึงข้อจำกัดด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ยังไม่ทันสมัย อย่างไรก็ตาม จุดเด่นที่สำคัญ คือ การมีการประชุมอย่างสม่ำเสมอเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางพัฒนา ซึ่งสะท้อนหลักการสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการใช้เหตุผลเชิงระบบ และสอดคล้องกับพระสุรชัย สุรชโย (ทองกันยา) (2565) ได้ศึกษาเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรมในการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี” พบว่า การนำหลักอปริหานิยธรรมมาช่วยเสริมสร้างการมีส่วนร่วม การยึดมั่นในระเบียบ การเคารพผู้อาวุโส และความพร้อมเพรียงในการปฏิบัติงาน

ส่งผลให้การบริหารองค์กรคณะสงฆ์มีประสิทธิภาพและลดปัญหาความขัดแย้งขององค์กร ในประเด็นการใช้ การประชุมอย่างสม่ำเสมอเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความเข้าใจร่วมกัน การดำเนินงานอย่างพร้อมเพรียง ตามบทบาทหน้าที่ การเคารพโครงสร้างการบริหารและผู้อาวุโส รวมถึงการบริหารจัดการที่คำนึงถึงบริบท และวัฒนธรรมขององค์กร ซึ่งช่วยให้ได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย

องค์ความรู้ที่ได้

จากการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม 7 ของ สถานศึกษาเครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 พบองค์ความรู้ที่สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 2 แสดงแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม 7 ของสถานศึกษา เครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราชเขต 3

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ควรสนับสนุนให้สถานศึกษาพัฒนาระบบการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยเน้นการประชุมอย่างสม่ำเสมอ การปฏิบัติตามระเบียบ และการให้เกียรติซึ่งกันและกัน เพื่อให้การกำหนดทิศทางและการตัดสินใจด้านหลักสูตรเป็นไปอย่างมีคุณภาพและสอดคล้องกับบริบทพื้นที่

1.2 เครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2 ควรกำหนดนโยบายในการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารและครูด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยสนับสนุนการอบรม สัมมนา และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรม 7 ในการทำงานร่วมกัน การบริหารจัดการ และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ

1.3 สถานศึกษาในเครือข่ายสถานศึกษาปากพนัง 2 ควรกำหนดนโยบายการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นบรรยากาศแห่งความร่วมมือ ความเคารพซึ่งกันและกัน และการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน โดยใช้ผลการนิเทศเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาในเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 ควรมีการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักอปริหานิยธรรม 7 ของสถานศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัย การพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม

2.3 ควรศึกษา บทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักอปริหานิยธรรม 7 ในการขับเคลื่อนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2550). *ธรรมานุชีวิต*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จันทร์เพ็ญ.

พระมหาตมฺมธวณฺโณ ฐมฺมธโร (ถาวาปี). (2564). *แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักอปริหานิยธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*.

พระมหาพงษ์สินธ์ ธีรจิตโต (โพธิ์คำ). (2564). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วัดศรีนคราราม อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542). *ราชกิจจานุเบกษา 54 (14 สิงหาคม 2542)*.

- พระสุรชัย สุรชัย. (2565). การประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรมในการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี. *วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมการบริหาร*, 5(2): R24-R34.
- วณิชชา สีหาวงษ์ และคณะ. (2568). การบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนยุคดิจิทัล. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย (สพบท.)*, 7(3): 664-676.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 3. (2565). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566-2570) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 3. นครศรีธรรมราช: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 3.*
- อมรพิมล นิกชัยภูมิ. (2563). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*